

Gwiazdka przy numerze kolejnym oznacza, że dany dokument znajduje się w bibliotece CIOP.

MASZyny I URZĄDZENIA PRZEMYSŁOWE

- 295 621.921/924:614.8/083.9/ T 2
Instrukcje przy stosowaniu kamieni ściernych (szlifi-
erskich) i zapobieganie wypadkom. „Instrucciones re-
lativas al uso de las muelas y la prevención de sus
riesgos“. Saint Sébastien (Espagne) b. d.; Mutuali-
dad de Productores, D, 10 str. — Broszura
omawia krótko następujące sprawy: wybór kamieni
ściernych (szlifi-erskich), odbiór i magazynowanie, mon-
taż i szybkość obrotów, próbę kamieni i ich zabezpie-
czenie, niebezpieczeństwo uszkodzeń — głównie oczu
i rąk — oraz szkodliwe oddziaływanie na drogi odde-
chowe. (Wg. Sécurité Hygiène Trav. Nr. 1. 1951).
- 296* 620.171.2:621.135.2-233.21:621.923:614.8 T 2
Kobrin M. M.: Czy wygładzanie wałeczkami obniża
wytrzymałość połączeń włączanych. „Snizajet li ob-
katka rolkami procnost' priessowych sojedinenij“.
Wiest. Maszinost. Moskwa, mies., Nr 3, marz.
52, s. 27; B 5,4 str. 6 wykr., 4 tabl. 11 poz. bibl. — Ar-
tykuł dyskusyjny — dotyczący tzw. połączeń włączanych,
stosowanych w danym przypadku przy obsadzaniu
kół na osiach kolejowych lub tramwajowych, szczególnie
zaś wpływu, jaki na wytrzymałość takiego połączenia
wywiera obróbka powierzchni do osadzania koła na
osi. Autor, opierając się na wynikach własnych do-
świadczeń, odiera pogląd prof. N. P. Zobnina, który
twierdzi, że wygładzanie wałeczkami osłabia połącze-
nie. Ze stanowiska bezpieczeństwa ruchu kolejowego
ornawianie zagadnienie wytrzymałości ma znaczenie
doniosłe.
- 297* 620.171.2:621.135.2-233.21:621.923:614.8 T 2
Zobnin N. P.: Wpływ wałeczkowania powierzchni do
osadzania kół na osiach — na wytrzymałość i oporno-
ść połączenia włączanego. „O wlijanji obkatki rolkami
posadocnych powierzchnostiej osiej na ich wynosli-
wost' i soprotiwlenie raspriessowskie.“ Wiestnik
Maszinost. Moskwa, mies., Nr 3, marz. 52, s. 32;
B 5, 4 str., 2 rys., 5 wykr., 2 tabl., 11 poz. bibl. — Ar-
tykuł dyskusyjny. Autor w odpowiedzi M. M. Kobri-
nowi wypowiedział się za koniecznością opracowania
przez specjalistów jednolitej i racjonalnej metody wa-
łeczkowania, która umożliwiłaby uzyskiwanie pewniej-
szych, niż obecnie, danych wytrzymałościowych. Podaje
wyniki swoich badań przeprowadzonych dla po-
wierzchni obtaczanych, wałeczkowanych i szlifowa-
nych. Dochodzi do wniosku, że godnym zalecenia byłoby
wałeczkowanie, a następnie obtoczenie tylko pas-
ków w strefach koncentracji naprężeń, co podwyższy-
łoby wytrzymałość osi, nie wpływając ujemnie na pew-
ność połączenia włączanego. Zagadnienie ważne
z punktu widzenia bezpieczeństwa ruchu kolejowego.
- 298* 614.8-057:669.162.2 T 2
Bartholomew A.: Urządzenia techniczne z dziedziny
op w ciężkim przemyśle. Accident prevention engi-
neering in a heavy industry“. Brit. Industr.
Safety, London, kwart., t. 2, Nr. 19, r. 1952, s. 115;
A 4, 5 str., 9 rys. — Autor omawia urządzenia bezpie-
czeństwa stosowane przy produkcji żeliwa i stali. Szczegół-
ną uwagę zwraca na zagadnienia związane z gaza-
mi wielkopieczowymi oraz z podgrzaniem nadmuchów
do wielkich pieców. W toku artykułu poruszono sposo-
by zabezpieczenia robotników w czasie remontów wiel-
kich pieców i kauperów. Poza tym można znaleźć w ar-
tykule opis urządzenia zapobiegającego bezpieczeństwo
przy odlewaniu gąsek żelwnych. Omówiono również
problem zapobiegania wypadkom przy walcowaniu
stali.
- 299* 665.4:614.833.4:614.838.4 T 2
K. J.: Asfalt i produkty bitumiczne. Wystrzegać się
zapalenia w czasie ogrzewania. „Asphalte et produits
bitumeux. Danger d'inflammation pendant le chauff-
age“. Cahiers Com. Prevent. Paris, dwumies.,
Nr. 1, styc. luty, 52, s. 21; A 4, 1,5 str., 1 rys. — Przy
podgrzewaniu asfaltu wydzielają się gazy palne i wy-
buchowe. W czasie wykonywania tej czynności nie na-
leży dopuszczać do stykania się gazów z płomieniem.
Podano opis prostego urządzenia do podgrzewania as-
faltu, usuwającego te niedogodności.
- 300* 621.674(052) T 2
Urządzenia ułatwiające zasysanie w pompach od-
środkowych. „Accélérateur de puissance d'aspiration
des pompes centrifuges“. Pact., Bruxelles, dwumies.,
Nr. 3, 1952, s. 229; A 4, 1 str. — Proste urządzenie, któ-
re można zainstalować na rurze ssącej każdej pompy
odśrodkowej, pozwala na odpowietrzenie pompy i prze-
wodów. Ułatwia to puszczenie w ruch pompy, zwięk-
szając jej zdolność zassania i zmniejszając czas uru-
chomienia. Artykuł zawiera szkic urządzenia, dokład-
ny opis konstrukcji i działania.
- 301* 621.67 T 2
Kupiaszin N. N.: Pompy odśrodkowo-wirowe. „Cen-
trobieżnowichriewyje nasosy“. Wiestn. Maszino-
stroj. Moskwa, mies., Nr 3, marz. 52, s. 24; B 5,
3 str., 6 rys., 1 wykr., 1 tabl. — Pompa odśrodkowo-
wirowa pomysłu radzieckiego składa się z osadzonych
na wspólnym wale dwu kół: odśrodkowego i wirowe-
go. Płyn po przepływie przez koło odśrodkowe zostaje
następnie przez łopatki koła wirowego przetłoczony do
przewodu tłoczącego. Pompy te stosuje się przy du-
żych ciśnieniach i małych wydajnościach, zamiast wielo-
stopniowych pomp odśrodkowych. W konstrukcji
ulepszonej obydwie koła zastąpiono przez jedno, umie-
szczając łopatki wirowe na zewnętrznej powierzchni
koła odśrodkowego. Osiągnięto zniesienie znacznych
sił osiowych i promieniowych. Przy małych wymia-
rach tych pomp, uzyskano sprawność około 50%, po-
dobnie jak w pompach wielostopniowych, odśrodko-
wych.
- 302* 537.311.3:614.825-057:621.31/32 T 2
Przewodnictwo elektryczne strumienia wody wypły-
wającego z dyszy. „La conductivité électrique de jets
d'eau sortant d'une lance“. Pact., Bruxelles, dwumies.,
Nr. 3, 1952, s. 215; A 4, 1 str. — Przewodnictwo elek-
tryczne strumienia wody może być źródłem wypadku
(porażenia prądem robotnika trzymającego węża). Stopień
porażenia prądem zależy od: 1) odległości mię-
dzy robotnikiem i źródłem prądu, 2) napięcia, 3) skła-
du chemicznego domieszek wody. Wyniki badań ujęto
w tabelę.

OTOCZENIE I MIEJSCE PRACY

- 303* 628.92:699.88:535.211:536.5/018/ T 2
Gamburg P. J.: Obliczanie przyrostu ciepła wskutek
nasłonecznienia. „Uczot tiepla wnosimowo solniecznoj
radiaczej“. Moskwa, Gos. Izd. Lit. po
Stroit. i Architekturie, cena 6 rub. 60 kop.,
D, A 5, 98 str., 26 rys., 17 wykr., 12 poz. bibl. — Książ-
ka zawiera metody oraz dane liczbowe i normatywne
do obliczenia w pomieszczeniach przyrostu ciepła, po-
wstającego wskutek nasłonecznienia zewnętrznych po-
wierzchni budynków zarówno oszklonych, jak masyw-
nych. Autor zaleca różnego rodzaju zasłony na okna
oraz podaje wskazówki dotyczące wyboru najwłaściw-
szego typu świetlików i rozplanowania ich w budyn-
kach przemysłowych. Materiały podane w tej pracy
mają duże znaczenie sanitarno-higieniczne i powinny
być wykorzystane przy projektowaniu budynków
przemysłowych i użytkowych.
- 304* 628.972:677.3:331.827 T 2
Howell J. W.: Oświetlenie w tekstylnym przemyśle
wełnianym. „Lighting in the wool textile industry“.
Light a. Lighting, London, mies., t. 45, Nr 5,
maj 52, s. 157; A 5, 7 str., 8 fot. — Autor omawia wy-
magania stawiane oświetleniu w poszczególnych dzia-
łach wełnianej fabryki włókienniczej. Przytacza dalej
przykłady instalacji oświetlenia nowoczesnego, a w
związku z tym poprawy warunków pracy. Liczne foto-
grafie, przedstawiające te same hale produkcyjne

przed i po modernizacji oświetlenia, doskonale ilustrują omówione w artykule przykłady.

305* 628.92/.94:677.11 T 2
Oświetlenie w irlandzkiej fabryce płótna. „Lighting in an Irish linen factory”. Light a. Lighting, London, mies., t. 45, Nr 5, maj 52, s. 174; A 5, 2 str., 3 fot. — Artykuł daje krótki opis instalacji oświetleniowej w świeżo odbudowanych zakładach lnianych w Belforcie. Instalacja ta uzupełnia w razie potrzeby dzienne światło i zapewnia należyte oświetlenie sal produkcyjnych. Zastosowano tam lampy jarzeniowo-żarowe do oświetlenia całości pomieszczenia, jak i poszczególnych stanowisk pracy. W urządzeniach biurowych położono wielki nacisk na zharmonizowanie wnętrza z oświetleniem.

306* 622.233.62-85:622-752:613.644 T 2
 Sławin J. J.: **Tłumiki hałasu kopalnianych silników pneumatycznych.** „Głuszyteli szuma szachtnych pnematicznych dwigatielej”. U g o l, Moskwa, mies., Nr. 4, kw. 52, s. 35; A 4, 1,5 str. — Kopalniane silniki pneumatyczne wywołują hałas o natężeniu ok. 120 decybeli i częstotliwości 400—3000 okr./sek. Autor podaje konstrukcje opracowanych przez niego tłumików komorowych i zwykłego przewodu ϕ 100 mm wyłożonego wojłokiem. Dzięki tym urządzeniom uzyskano zmniejszenie natężenia hałasu o ok. 30 decybeli bez praktycznego obniżenia sprawności silnika.

307 626.02/025:614.8:532 T 2
 Tailliez P. i inni.: **Zanurzenie się w skafandrze.** „La plongée en scaphandre”. Paris 1949; Editions Elzévir, cena 690 fr., D, 119 str. — Praca, napisana w sposób bardzo przystępny, jest przeznaczona dla nurków zawodowych, kierowników i lekarzy pracowni podwodnych, odpowiedzialnych za bezpieczeństwo nurków. Omówiono różne zagadnienia związane z pracą pod wodą. W tekście podane są tablice nurkowania oraz zasady stosowania różnych mieszanek oddechowych. Szczegółowe streszczenie w bibl. CIOP. (Wg Sécurité Hygiène Trav. Nr 1. 1951).

WIETRZENIE I OGRZEWANIE

308 613.633:622.233.2/3-057:662.17 T 2
Badanie zapylenia powietrza u wylotu chodnika wyposażonego w „Jumbos” i wrębniarkę mechaniczną w kopalni węgla w Limburgu nad Mozą. „Contrôle de l'empoussièrage de l'air à front d'un nouveau équipé de „Jumbos” et d'une pelleuse mécanique, aux charbonnages de Limbourg Meuse”, lip. 50; Institut d'hygiène des mines, Hasselt, Communication N 76, D, 15 str. — Sprawozdanie zawiera ilustrowany opis środków, stosowanych u wylotu chodnika poprzecznego do określenia koncentracji pyłu powstałego przy zastosowaniu „Jumbos” i wrębniarek mechanicznych. Uzyskane wyniki zestawiono w postaci tablic i szczegółowo omówiono. Aby zabezpieczyć obsługę przed działaniem pyłu, pożądane jest zastosowanie rozpylaczy mgły. Szczegółowe streszczenie w bibl. CIOP. (Wg Sécurité Hygiène Trav. Nr. 1. 1951).

309* 636.083:631.2:619:614:628.83 T 2
 Giese H.: **Wymienniki ciepła przy wentylacji pomieszczeń dla zwierząt.** „Heat exchangers in animal shelter ventilation”. Heat a. Ventil. Chicago, mies., t. 49, Nr. 4, kw. 52, s. 92; A 4, 3 str., 5 wyk., 1 tabl. — Przy wentylacji obór, stajni i innych pomieszczeń dla zwierząt występują trudności ze względu na znaczne ilości ciepła, zawartego w parze wodnej powietrza pomieszczenia. Usuwanie powietrza na zewnątrz powoduje olbrzymie straty ciepła uniemożliwiające, przy niższych temperaturach zewnętrznych, stosowanie wentylacji. Dzięki wprowadzeniu wymiennika ciepła, w którym powietrze wydmuchiwane z pomieszczenia podgrzewa powietrze doprowadzane z zewnątrz, można rozszerzyć zakres stosowania wentylacji na znacznie niższe temperatury zewnętrzne bez nadmiernych strat ciepła. Artykuł zawiera dokładny opis i sposób obliczenia wspomnianego wymiennika.

310* 621.63 T 2
 Silverman L.: **Suchy i wilgotny separator do usuwania zanieczyszczeń z powietrza.** „Dry and wet collection equipment for air-borne Contaminants”. Heat a. Ventil. Washington, mies., t. 49, Nr 4, kw. 52, s. 109; A4, 1 str. — Artykuł zawiera krótkie wyliczenie wad

i zalet separatorów suchych i wilgotnych z podaniem ogólnych uwag co do zakresu ich stosowalności. W zakończeniu artykułu podano wspólne cechy tych separatorów.

TRANSPORT, KOMUNIKACJA, SKŁADOWANIE

311 621.86/87:614.8 T 2
Używanie łańcuchów i innych urządzeń podnośnikowych. „The use of chains and other lifting gear”. 7 wyd. London 1950; Min. of Labour a. National Serv., Factory Dep., Safety Pamphlet N 3, H. M. Stationery Office, cena 1 s. 3 d; D, 44 str. — Zadaniem broszury jest podanie w zwięzłej formie praktycznych wskazówek przy ocenie jakości, wymiarów, dopuszczalnego obciążenia użytkowego i konserwacji łańcuchów oraz innych elementów do podnoszenia. Tekst broszury uzupełniono tablicami i ilustracjami. Szczegółowe streszczenie w bibl. CIOP. (Wg Sécurité Hygiène Trav. Nr. 1. 1951).

312 331.823/023:614.8:634.9:31 T 2
 Kapari T., Lehmusluoto P.: **Wyrąb i spław lasu.** „Metsä ja uittotyöaparatmat”. Helsinki, 1950; Keskinäinen Vakuutusyhtiö Teollisuus — Tapaturma et Vakuutusyhtiö Pohjola, 95 str. — Podręcznik, wydany w Finlandii, dotyczy bezpieczeństwa prac leśnych i spławiania drzewa. W treści omówiono specjalne badania 9500 wypadków, jakie przytrafiły się w Finlandii w tej gałęzi przemysłu w latach 1936—1938. Książka stanowi jedyną pracę w tym zakresie, opublikowaną w języku fińskim. Szczegółowe streszczenie w bibl. CIOP (Wg. Sécurité Hygiène Trav. Nr. 1. 1951).

313 546.16:661.25:621.642/646: T 2
 : 614.8

Manipulacje kwasami. „Acid handling”. Avonmouth, Bristol 1950; Imper. Smelting Corp. Ltd; D, 68 str. — Broszura omawia transport i przechowywanie kwasów siarkowego i fluorowodorowego, a szczególnie nowoczesne środki transportu i przechowywania tych kwasów, stosowane obecnie w zakładach wymienionego wyżej towarzystwa. Pożyteczne wskazówki, zawarte w krótkich rozdziałach, obejmują magazynowanie kwasów, transport, rury przewodzące, zawory, wentyle, kurki, pompy, kwas dla baterii elektrycznych, kwas fluorowodorowy bezwodny. Uwzględnione są również sprawy zapobiegania wypadkom. (Wg Sécurité Hygiène Trav. Nr. 1. 1951).

MEDYCyna PRACY

314 331.053.2:612.12:614.23:616-072 T 2
 Bühlman A.: **Oksydymetria, próby oznaczania zdolności do pracy.** „Oxydimetrie, Arbeitsversuche und Bestimmung der Arbeitsfähigkeit”. Schweiz. Med. Wschr. Nr. 16, 1951, s. 374; 3 str. — Autorzy omawiają zmodyfikowaną aparaturę Millikana do oznaczania stopnia nasycenia hemoglobiny tlenem. Ustalenie zdolności do pracy na podstawie tej aparatury nie jest miernikiem decydującym, gdyż uzyskane wyniki mogą być częściowo uzależnione od zaburzeń układu krążenia. Trudno wtedy ustalić, co jest właściwą przyczyną zmniejszonej zdolności do pracy: czy zaburzenia sercowo-naczyniowe, czy małe nasycenie tlenem hemoglobiny. (Wg Med. d. Lavoro Nr 1/52/)

315* 616-057:661.851:613.632.4: T 2
 615.71

Hardy H. L., Bishop R. C., Maloof G. C.: **Leczenie zatrucia ołowiem cytrynianem sodu. Sprawozdanie z czterech przypadków.** „Treatment of lead poisoning with sodium citrate: report of four cases”. Arch. Industr. Hyg. Occup. Med. t. 3, Nr 3, 1951, s. 232; 4 str. — Autorzy opisują 4 przypadki ołowicy, które leczono z dobrym wynikiem przez podawanie choremu 4 gr cytrynianu sodu w ciągu dnia. Badano codziennie koproporfirinę w moczu i kale oraz ilość ołowiu we krwi. Autorzy komentują działanie opisaną metody leczenia w ten sposób, że cytrynian sodu działa przez swą alkaliczność, albo przez tworzenie ze składnikami ołowiu nierozpuszczalnego połączenia. (Wg Arch. Mal. profess. Nr. 3/52/)

316* 612.46:614.824-057:661.849 T 2
 Roche L., Traeger J., Mercier H.: **Białkomocznica ortostatyczna, powstająca w związku z nerczycą na tle zatrucia rtercją.** „Albuminurie orthostatique

syndromatologique d'une néphropathie par intoxication mercurielle". Arch. Mal. profess. Paris dwumies., t. 13, Nr. 3, 1952, s. 283; B 5, 1,5 str. — Autorzy obserwowali przypadek białkomoczu ortostatycznego powstałego na tle zatrucia parami rtęci. Robotnicy przez nieuwagę wypuścili z rąk butlę rtęci, która pękła powodując ich zatrucie. Czas działania par rtęci trwał około 1/2 godziny. Leczenie polegało na wypoczynku i odpowiedniej diecie.

317 312.6:331.051.3:616.00:616-084: T 2
: 62/69(018)

Wigdorczik N. A.: **Przyczynę do metodyki badania zachorowań powodujących utratę zdolności do pracy.** „Niektorije sobraženija o metodikie izuczenija zabolewajemosti s potieriej trudospobnosti“. Sowiet. Z d r a w o c h r a n. Moskwa, Nr 2, 1952, s. 29; B 5, 6 str. — Mimo wielkich osiągnięć w dziedzinie zdrowia, statystyka chorób wywołujących niezdolność do pracy nie wykazuje spadku zachorowalności. Przyczyną tego zjawiska jest nieuwzględnianie w statystyce grup wieku, wskutek zaś poprawy ogólnej stanu zdrowia przeciętny wiek załóg w ZSRR podwyższa się, co powoduje wzrost wskaźnika. Drugą przyczyną jest niewyodrębnianie coraz liczniejszych zwolnień z pracy z motywów profilaktycznych. Postęp medyczny w zakresie profilaktyki obniża śmiertelność, nie zmniejszając dni niezdolności. Te dwa momenty — wiek załogi i rozróżnienie zwolnień chorobowych i profilaktycznych powinny być uwzględnione w statystyce.

318* 616.00:614.23:622(47.715) T 2
Manzon Ja. S., Kanin A. M., (Instytut fizjologii truda): **Metody obniżenia czasowej niezdolności do pracy w zakładach przemysłowych.** „K woprosu o mieroprijatijach po sniženju wriemiennoj nietrudospobnosti trudiaszcziszia promyslennych priedpriatij“. Sowiet. Z d r a w o c h r a n. Moskwa, Nr. 2, 1952, s. 41; B 5, 2,5 str., 1 tabl. — Badania, przeprowadzone w trzech kopalniach okręgu Stalino o takich samych warunkach pracy, wykazały różnicę w stopniu czasowej niezdolności do pracy (100—125—158%). Te różnice mogą wynikać tylko z subiektywnych ocen lekarskich przy ustalaniu niezdolności. Podwyższenie poziomu ekspertyzy lekarskiej w tym zakresie powinno być zatem w szerszej mierze uwzględnione w programach instytutów medycyny oraz instytutów uzupełniających kwalifikacje lekarzy.

319 31:616.00:62/69 T 2

Mazur M. M.: (Instytut org. zdrowochranienia i historii med. Akad. med. nauk SSSR): **Zagadnienie badań zachorowalności robotników przemysłowych.** „Woprosy izuczenija zabolewajemosti promyslennych raboczich“. Sowiet. Z d r a w o c h r a n. Moskwa, Nr. 2, 1952, s. 23; B 5, 5 str. — Statystyka niezdolności do pracy, prowadzona w ubezpieczeniu społecznym na podstawie kart chorobowych, wystawionych dla każdego wypadku zachorowania, jest niedostateczna przy badaniu zachorowalności i akcji zmierzającej do jej zniesienia. Jednostką statystyczną powinien być chory, a nie wypadek chorobowy, nomenklatura chorób — rozszerzona, okresy sprawozdawcze — przedłużone do roku lub pół roku. Statystykę winien prowadzić lekarz fabryczny. Obok ogólnej statystyki konieczne są pogłębione badania zachorowań w poszczególnych oddziałach przedsiębiorstw, grupach wieku itp. Jako przykład mogą tu służyć badania prowadzone przez Instytut Historii Med. im Siemaszki.

320* 613.48:616.5—057:612.017.3 T 2

Sidi E., Mangematin Ch., Longueville R.: **Rola mydła w zawodowych schorzeniach skórnych na tle alergii.** „Rôle du savon dans les dermatoses professionnelles allergiques“. Arch. Mal. profess. Paris, dwumies., t. 13, Nr 3, 1952, s. 272; B 5, 5,5 str., 3 fot. — Autorzy omawiają rolę mydła w schorzeniach alergicznych skóry. Mydło będące w użyciu jest bardzo alkaliczne pH 10 — 12, a mechanizm jego działania jest potrójny: 1) mechaniczne działanie szorstkiej powierzchni mydła, 2) chemiczne działanie dzięki alkaliom neutralizującym kwaśny odczyn naskórka, 3) fizyczne zmniejszenie powierzchniowego napięcia naskórka. Autorzy polecają używanie mydła o pH kwaśnym w wypadkach, kiedy skóra jest podrażniona i uczulona.

321 616.24—003.656.67:616—07/018/ T 2

Belayew D.: **Przydatność tomografii przy badaniu chorych na pylicę.** „L'utilité de la tomographie chez les pneumoconiotiques“. Arch. Mal. profess. Paris, dwumies., t. 13, Nr. 3, 1952, s. 257; B 5, 5,5 str., 4 fot., 6 poz. bibl. — Nowoczesna metoda tomografii ma praktyczne znaczenie i szerokie zastosowanie w wielu wypadkach krzemicy płuc, gdzie ani badania kliniczne, ani prześwietlanie promieniami Rentgena nie pozwala na ściśle rozpoznanie. W I stadium krzemicy tomografia ma raczej znaczenie teoretyczne. Jednakże w dalszych stadiach i w tych wypadkach, gdzie musimy różnicować krzemicę i gruźlicę, tomografia oddaje nieocenione usługi.

322* 616.24—003.656.67:616—085 T 2

Raule A., Grisler R.: **Pierwsze wyniki kliniczne otrzymane przy leczeniu krzemogruźlicy dużymi dawkami testosteronu.** „Primi risultati clinici ottenuti nella silico-tuberculosis mediante trattamento con dosi massive di propionato di testosterone“. Med. Lavoro, Milano, mies., t. 43, Nr 1, styc. 52, s. 4; B 5, 5 str., 1 tabl. — Autorzy omawiają wyniki otrzymane po zastosowaniu testosteronu w chorobie krzemogruźlicy i w gruźlicy płuc. Chorem podawano dziennie 100 mg testosteronu przez okres 10—15 dni. Wyniki leczenia były dodatnie, a więc poprawa samopoczucia, przyrost na wadze i wzrost poziomu hemoglobiny. W 8 przypadkach była jeszcze zwiększona androgenuria. Jest to bezsprzecznie wynik działania albo na korę nadnercza, albo na przedni płat przysadki mózgowej.

323 615—001.5:615.72:331.82 T 2

Nowe środki przeciwgruźlicze. „New Anti-Tuberculosis drugs“. Industr. Med. a. Surg. Chicago, mies., t. 21, Nr. 5, maj 52, s. 213; A. 4, 3 str., 2 poz. bibl. — W roku 1952 wyprodukowano nowy środek przeciwgruźliczy Remifon, który ze względu na nieskomplikowany skład nie został opatentowany (hydrat kwasu izonikotynowego). Dotychczasowe obserwacje nad działaniem tego środka wykazują zwiększenie apetytu u chorego, poprawę samopoczucia, spadek temperatury oraz — co najważniejsze — zmniejszenie się kaszlu i płwociny, przy czym w większości wypadków płwocina była wolna od prątków Kocha. Nowy środek leczniczy ma dużą wartość ze względu na op., gdyż zapobiega zakażaniu otoczenia przez pracowników chorych na gruźlicę. Dalsze badania i obserwacje wykazą, czy działanie Remifonu jest trwałe i czy nie powoduje objawów ubocznych.

324 539.16/17:612.014.4:614.8—057: T 2

Genaud P.: **Ochrona przed działaniem elementów radiowych.** „La protection contre les radio-éléments“. Paris, 1950, Dunod, 580 fr., D, 8,5 str., 25 rys., 76 tabl. — Broszura jest przeznaczona dla pracowników narażonych na działanie promieniotwórcze. Po krótkim wstępie na temat działania fizycznego i biologicznego promieni X na komórki i chromozomy, autor analizuje różne przypadki ostre i przewlekłe oraz zewnętrzne i wewnętrzne drogi działania substancji promieniotwórczych. Kilka rozdziałów poświęcono opisowi laboratorium i kontroli sanitarnej. Środki zapobiegawcze, odpowiednio stosowane, spowodowały, że w Ameryce nie notuje się wypadków na tle szkodliwego działania promieni. (Wg Arch. Mal. profess. N 3/52).

325 331.053.2:614.23/061/ T 2

Wiegier A. M.: **Orzecznictwo lekarskie w sprawie zdolności do pracy i zadanie lekarskich komisji konsultacyjnych.** „Wraczebno-trudowaja ekspertiza i zadacia wraczebno-konsultacjonnych komisij. Sowiet. Z d r a w o c h r a n. Moskwa, Nr. 2, 1952, s. 50; B 5, 4,5 str. — Zadaniem Komisji Konsultacyjnej (WKK) jest orzecznictwo o czasowej niezdolności do pracy. Granicą podziału funkcji WKK i WTEK (Komisji orzekających o trwałej niezdolności) jest chwytliwa i nieistotna, dlatego też zasady orzecznictwa WTEK, uwzględniające czynniki socjalno-produkcyjne, ocenę funkcjonalnej wydajności chorego itp., powinny być stosowane i przez WKK. WTEKi posiadają nadbudowę kontrolno-instruktażową, katedry i literaturę naukową, zjazdy i tp., natomiast praca WKK nie została otoczona taką opieką i lekarze nie są dostatecznie przygotowani do swych zadań. Artykuł formuje szereg

konkretnych wniosków w sprawie podwyższenia poziomu pracy WKK.

326 616—001.17:614.8:614.88: T 2
615.38/024/

Jak się zachować przy poparzeniach. „Que faire en présence d'un brûlé.“ Paris, 1951, Maloine, D, 52 str. — Broszura Maloné'a jest dobrym kompendium dotyczącym oparzeń oraz pierwszej pomocy. Rozdział o pierwszej pomocy wskazuje na błędy zasadnicze, popełniane często przy jej udzielaniu. Książka zawiera dużo wskazówek, dotyczących ochrony przed oparzeniami, m. inn. surowica krwi jest w tych wypadkach silnym środkiem leczniczym. Autor wzywa Francuzów do masowego zgłaszania się w charakterze dawców krwi, w celu stworzenia zapasu krwi konserwowanej. (Wg. Arch. Mal. profess. Nr. 3/52/).

OGÓLNE

327 614.841.47:621.642.3 T 2

Szybka likwidacja pożaru w nowoczesnych zbiornikach „Fire quickly snuffed in new tankers“. National Petrol. News. kw. 51, s. 74; 1 str. — W artykule został opisany system gaśnic przeciwpożarowych, wbudowanych w zbiorniki ropy naftowej. Instalacja ta daje 170 000 gallonów piany, która rozpryskuje się automatycznie w różnych miejscach. Dodatkowo stosuje się system gaszenia dwutlenkiem węgla w miejscach, gdzie mogą powstać iskry elektryczne. (Wg. Occup. Safety a. Health Nr 4/51/).

328* 331.024.3:614.89-057:621-78:628.5 T 2

Nesuta J.: Współzależność między pracą produkcyjną a ochroną zdrowia pracujących. „Pomer meri produktivitou práce a ochranou zdravi pracujících“. Bezpečn. Hyg. Práce. Praha, Nr 2, 1952, A 5, 1,5 str. — Autor omawia rozbudowę przemysłu Czechosłowacji i wskazuje na decydujący czynnik — wysoką wydajność pracy. Zdaniem autora, należy zwiększyć troskę o bezpieczeństwo i ochronę zdrowia pracowników, stwarzając takie warunki, aby robotnik mógł skoncentrować cały swój wysiłek i uwagę na wykonywanej pracy, a nie rozpraszać się z obawy przed wypadkiem. Dalej autor pisze o zabezpieczeniu urządzeń i maszyn, ochronach osobistych itd. stwierdzając, że te elementy wiążą się ściśle z wydajnością pracy i decydują o zyskach lub stratach w znaczeniu społecznym i gospodarczym.

329* 545.81:613.632.4:661.2 T 2

Stang A. M., Zatek J. E., Robson C. D.: Kolorymetryczna metoda oznaczania dwutlenku siarki w powietrzu. „A colorimetric method for the determination of sulphur dioxide in air“. Industr. Hyg. Quar. Terry, kwart., Nr 1, marz. 51, s. 5; 4 str. — Autor opisuje wysokiej dokładności metodę służącą do oznaczania słabych stężeń SO₂ w powietrzu zakładów przemysłowych. Metoda ta polega na reakcji barwnej SO₂ z fuksyną w obecności kwasu siarkowego i formaldehydu. Aby uniknąć wpływu światła należy używać ciemnych butli. Utlenianiu się gazu zapobiega dodatek gliceryny do wodorotlenku sodu w roztworze pochłaniającym. (Wg. Occup. Safety a. Health, Nr 4/51, s. 187).

330* 614.8 T 2

Oakley C. A.: Zapobieganie wypadkom w fabrykach. „The prevention of factory accidents“. Occup. Psychology. London, kwart. t. 26, Nr 1, 1952, s. 47; B 5, 10,5 str. — Autor stwierdza znaczne zmniejszenie wypadkowości w przemyśle i uważa, że można uzyskać dalsze jej obniżenie przez opracowanie całkowicie bez-

piecznych metod pracy we wszystkich procesach produkcyjnych. Dobre wyniki osiągnięte się przy uwzględnieniu czynników psychicznych i prawidłowym instruktazie na stanowisku pracy (np. powtórny szkoleniu). Należyta i szybka pierwsza pomoc może również zmniejszyć skutki i liczbę ciężkich wypadków. Zdaniem autora, wprowadzenie tych metod da większy efekt niż pogłębianie akcji zapobiegawczej. Wnioski autora są odzwierciedleniem poglądów kapitalistycznych.

331 003.6:371.33:614.801.5 T 2

Vernon M. D.: Stosowanie i wartość metod graficznych przedstawiania danych ilościowych. „The use and value of graphical methods of presenting quantitative data“. Occup. Psychology, Londyn, kwart. t. 26, Nr 1, 1952, s. 22; B 5, 12 str., 4 wyk. — Podano wyniki badań, dotyczących stopnia zrozumienia tablic graficznych przez ludzi o różnym poziomie inteligencji wykształcenia. Tablice te są oglądane chętniej i rozumiane lepiej niż wykresy. Autor wyraża pogląd, że materiał graficzny daje korzyści tylko w połączeniu z omówieniem ustnym. Artykuł jest ciekawy z punktu widzenia stosowania wykresów i tablic w akcji szkolnej i propagandowej.

332 31:331.882/823:331.87:677 T 2

Poroszin N. S.: Drogi dalszego polepszenia warunków pracy. „O putiach dalniejszego uluczszenja usłowij truda“. Tiekstil. Promyszł., mies., Nr 2, luty, 52, s. 41; 1,5 str., 1 tabl. — Dyrektor Wszechzwiązkowego Instytutu Ochrony Pracy ZSRR, N. S. Poroszin, opisuje dotychczasowe osiągnięcia Instytutu w zakresie polepszenia warunków pracy w przemyśle włókienniczym. Przede wszystkim opracowano zagadnienia związane z obniżeniem zapylenia powietrza, a tym samym z polepszeniem warunków klimatycznych oraz oświetlenia zakładów. Równocześnie Instytut zwrócił szczególną uwagę na opracowanie takich zagadnień, jak automatyzacja urządzeń wentylacyjno-nawilżających, zabezpieczenie maszyn oraz opracowanie instrukcji dla poszczególnych stanowisk pracy.

333* 31:331.823:331.86:614.8-057 T 2

Hertsens G.: Bezpieczeństwo robotników w świetle analizy ich pracy. „La qualification du travail et la sécurité des travailleurs“. Pact, Bruxelles, dwumies., Nr 2, 1952, s. 120; A 4, 1,5 str. — Autor sugeruje następujący podział wypadków przy pracy: 1) 20% wypadków są to tzw. różne przypadkowe, 2) 30% — niedostateczne zabezpieczenie maszyn i urządzeń, 3) 50% — niedostateczne opanowanie metod pracy przez robotnika. Należy położyć specjalny nacisk na walkę z wypadkami ad pk. 3). Zaleca się staranne przeanalizowanie toku pracy, narzędzi używanych, jak również elementów pracy wymagających specjalnego wysiłku, uwagi, zręczności, szybkiego refleksu itp. Dane te pozwolą na przeszkolenie robotnika oraz ułatwią powierzenie mu właściwego rodzaju pracy.

334* 614.8-057:614.801.5:628.1:658.2:662.959 T 2

Hagenberger H.: Wypadki i ich zwalczanie w gazowniach i zakładach wodnych. „Unfälle und Unfallverhütung in Gas und Wasserwerken“. 1951, D, A-5, 76 str. — Autor podaje cenne wskazówki dotyczące bezpieczeństwa pracy, podkreślając ich doniosłość w zwalczaniu wypadkowości. Jako najwłaściwszą i skuteczną metodę w tej akcji autor uważa wykłady oraz dobrze opracowane przepisy dostępne dla wszystkich pracowników. Zaleca omawianie różnych wypadków na zebraniach pracowników. Broszura klasyfikuje wypadki najczęściej spotykane. Osobny rozdział poświęcony jest wypadkom w terenie.

Niniejszy Przegląd Bibliograficzny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu ochrony pracy. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych, wydawanych przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej (Warszawa, Al. Niepodległości 188). CIDNT przyjmuje prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne. Cena karty dokumentacyjnej wynosi w prenumeracie 10 groszy.

CIDNT wykonuje za zwrotem kosztów fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych przeglądem bibliograficznym, jak i kartami dokumentacyjnymi.